

aabenbart, at hvis man vil tro at kunne afvaste den Alet, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds udtrykte sig, der paa den Maade var bleven sat paa vor hele Tiendehistorie, ved med eet Slag at hæve Tiendebyrden for dem, der endnu ere tiendepligtige, kommer man i Grunden til at give nogle Personer en Foræring, istedetfor at man skulde give nogle ganske andre Personer en Erstatning. De nuværende Besiddere af de Eiendomme, som for Aarhundreder siden kom til at udrede en uforholdsmæssig stor Tiendebyrde, have jo aldeles ikke lidt, nogen Uret af disse Prælater og Aristokrater for Aarhundreder siden. De have kjøbt og betalt deres Eiendomme saaledes, som Eiendommene vare med denne Tiendebyrde, og jeg kan ikke antage, at der er nogen Mand, der indlader sig paa at købe en Eiendom uden at undersøge, hvilke Byrder der hviler paa den. Han undersøger, hvor stort Hartkorn der er paa den, og han undersøger, hvor stor Tiende der er paa den, og naar han har Valget mellem 2 lige store Eiendomme, af hvilke den ene er tiendepligtig og den anden derimod tiendefri, betaler han mere for den tiendefri Eiendom end for den tiendepligtige. De nuværende Besiddere af de tiendepligtige Eiendomme eller deres Fædre eller deres Oldfædre osv., have altsaa i Virkeligheden faaet deres Eiendomme saameget billigere, som hvæver til den Byrde, som hviler paa dem. Naar man altsaa ikke desto mindre vilde frigjøre de tiendepligtige Eiendomme for Tiendebyrden, vilde det aabenbart være at give de nuværende Besiddere et Vederlag for et Tab, som de, der vare Besiddere for adskillige Aarhundreder tilbage, havde maattet lide. I den Henseende kan jeg henholde mig til, hvad det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg) har sagt. Jeg kan ikke tro, at man nogeninde kunde falde paa at ville gjøre en Foræring af 60—70 Millioner, som han sagde, til de nuværende Besiddere. Jeg kunde forstaa, at en lovgivende Forsamling kunde ville dekrettere 60—70 Millioner eller i alt Fald et andet stort Beløb til en Foranstaltning, som virkelig kunde siges at tjene Landbruget i Danmark i Almindelighed til Opsving, at man navnlig i en Tid, hvor Landeieendomsbesidderne tildels ere blevene noget fortrykte, ikke vilde tage i Betænkning at votere endogsaa eu meget stor Sum til, hvad der kunde fremme Udviklingen; men det er noget ganske Andet end at gjøre en Present til enkelte bestemte Personer. Dette vilde ikke blot være aldeles

uforandbetiget og urimeligt, men det vilde medføre en ligefrem Uretferdighed mod Landet. Det er jo nemlig aabenbart, at, hvad der paa den Maade bliver givet til de nuværende Tiendebere, hvad man altsaa borttager fra Lønningerne til Geistligheden af, hvad der nu bidrages dertil, maatte man komme til at erstatte paa anden Maade, forudsat at man ikke vil have, at Præsterne uden videre skulle lide et tilsvarende Afdrag i deres Lønninger. Det antager jeg dog ikke, at man vil. Man vil altsaa komme dertil af Statskassen at maatte udbetale til de geistlige Embedsmænd Lønninger, der i deres Totalbeløb svare til den Foræring, man saaledes gav Tiendebere. Men Alt, hvad der ubetales af Statskassen, yde jo til Syvende og Sidst Statens statteyndende Borgere. Altsaa, en saadan Forandring som den, der blev anbefalet af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, vilde i Virkeligheden føre dertil, at adskillige Borgere her i Landet kom til at betale adskilligt Mere til Lønning af Geistligheden, end de nu gjøre, og at man for at gjøre en stor og betydelig Foræring til de nuværende Giere af tiendepligtige Eiendomme kom til at vælte en forøget Byrde over paa adskillige andre Borgere her i Landet, og da navnlig paa Smaaaborgerne, paa dem, der ikke ere i Besiddelse af Eiendomme, hvoraf der svares Tiende. Jeg kan neppe tro, at denne Afsløsningsmaade har en Fremtid for sig. Men selv om man ikke vil være saa radikal som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, der jo ellers i saa mange Henseender stiller sig fra de saakaldte Radikale, selv om man vil indskrænke sig til at kapitalisere Tiendebyrden efter en mindre Maalestok til det 15 eller 18 dobbelte Beløb, maå jeg mene, at man ogsaa derigennem gjør Noget, som paa den ene Side ikke er tilstrækkelig begrundet, og paa den anden Side medfører en Uretferdighed. Derfor nemlig det 15 eller 18 dobbelte Beløb af de aarlige Tiendeprestationer ikke svarer til Tiendens virkelige Værdi, giver man alligevel en Gave, en Present til Tiendebere, og saa lægger man dog alligevel ad en Omvei en større Byrde paa de andre Borgere, som ikke ere Tiendebere. Naar jeg altsaa endnu holder fast ved det System for Lønningerne, som er udtrykt i Lønningsloven af 1870—74, saa gjør jeg det, fordi en Lønningslov, bygget paa det Grundlag som de ærede Forslagsstilleres, fører til en større Omvæltning i bestaaende Forhold, end der udkræves for at afhjælpe de Mangler, der klæbe ved